

SCENARIUSZ LEKCJI · L3

Wielkie wyzwania, wspólne rozwiązania

Dział VII „Świat globalnych zależności” · wymaganie P3 · 45 minut

Metryczka

Pytanie wiodące: „Czy 17 celów może zmienić świat — i co ja z tym mam wspólnego?”

Etap · czas: LO kl. III / technikum kl. III-IV · 45 min · metoda: studium przypadku + praca z danymi (portal sdg.gov.pl, GUS)

Powiązanie z podstawą: Dz.U. 2025 poz. 382, Dział VII, wymaganie P3 — „identyfikuje najważniejsze problemy globalne, w tym w zakresie zrównoważonego rozwoju, oraz na wybranych przykładach wyjaśnia konieczność międzynarodowej współpracy i lokalnych działań obywateli w celu ich rozwiązania;”

Cele i umiejętności (siatka, s. 11–12): Cel 1 (rozumienie sfery publicznej), Cel 5 (zaangażowanie obywatelskie) · Umiejętność 1 (poszukiwanie, weryfikowanie i krytyczna analiza informacji), Umiejętność 4 (działania na rzecz rozwiązania problemów społecznych).

Pojęcia (Przewodnik dla nauczyciela — glosariusz): zależności globalne, zrównoważony rozwój, Agenda 2030 / SDG, globalność.

Środki: karta pracy L3 (3 warianty UDL), rzutnik/tablica, dostęp do portalu sdg.gov.pl i danych GUS, kody QR. Sprzęt uruchom przed lekcją.

Cele w języku ucznia

- Wymieniam najważniejsze problemy globalne i wiem, czym jest Agenda 2030 oraz 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju.
- Na wybranym przykładzie wyjaśniam, dlaczego rozwiązanie problemu globalnego wymaga współpracy międzynarodowej i działań lokalnych.
- Analizuję dane o realizacji Celów w Polsce i na świecie oraz odróżniam liczbę potwierdzoną od wymagającej weryfikacji.
- Wskazuję jedno działanie lokalne, które mogę podjąć na rzecz wybranego Celu (globalność).

Przebieg lekcji (7 / 28 / 10)

Faza	Czas	Nauczyciel	Uczeń	Forma
Wprowadzająca	7 min	Prowokacja wizualna + pytanie wiodące i cele; rutyna Widzę-Myślę-Zastanawiam się	Analiza materiału, pierwsze skojarzenia, pytania	Forum klasy

Faza	Czas	Nauczyciel	Uczeń	Forma
Realizacyjna	28 min	Facilitacja pracy w stacjach (studium przypadku); pilnuje faktu vs opinii i oznaczania danych zmiennych	Praca w grupach na danych; notatki; przygotowanie wniosków	Grupy 3–4 os.
Podsumowująca	10 min	Zbiera wnioski; wyjściówka i informacja zwrotna	Prezentacja; wyjściówka; wpis do portfolio	Prezentacja + refleksja

Faza wprowadzająca (7 min)

Pokaż uczniom zestaw 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju (kolorowe ikony). Zapytaj: „Który z tych celów dotyczy mnie już dziś — w mojej szkole, domu, okolicy?”. Poprowadź rutynę:

- **Widzę** — które cele rozpoznałem, co przedstawiają ikony?
- **Myślę** — co łączy te cele — czego dotyczą naraz problemy świata?
- **Zastanawiam się** — których celów nie rozumiem i jak sprawdzić, jak Polsce w nich idzie?

Zbierz kilka głosów na forum (bez oceniania). Zapowiedz pytanie wiodące i cele.

Faza realizacyjna (28 min)

Podziel klasę na cztery grupy (3–4 osoby). Każda grupa opracowuje jedną stację, a następnie dzieli się wnioskami na forum. Dane pochodzą z bazy pakietu — nie dopisujcie własnych liczb; brakujące oznaczcie jako do zweryfikowania.

STACJA 1 · Czym jest Agenda 2030

Dane (każda liczba ze źródłem):

- Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 25.09.2015 r. — **17 Celów, 169 zadań, 231 wskaźników.** (ONZ)
- Zasada „5P”: ludzie, planeta, dobrobyt, pokój, partnerstwo. (ONZ)
- Cele są niepodzielne — realizacja jednego wpływa na inne (np. edukacja ↔ ubóstwo ↔ klimat).

Zadanie grupy: uzupełnijcie w karcie pracy — na czym polega zależność/problem · przyczyna · skutek · działanie/ „u mnie

w życiu”. Liczby, które warto samodzielnie zweryfikować, podkreśćcie.

STACJA 2 · Świat: jak nam idzie

Dane (każda liczba ze źródłem):

- **35%** zadań na ścieżce realizacji; **18%** w regresie (2025). (UN DESA) (dane 2025/2026)
- Roczna luka finansowa na realizację Celów: **~4 bln USD**. (UN DESA / PIE) (dane 2025/2026)
- Oficjalna pomoc rozwojowa krajów DAC: **0,26% DNB (2025)** wobec celu 0,7% — spadek z 0,34% w 2024. (OECD, 2026) (dane 2025/2026)

Zadanie grupy: uzupełnijcie w karcie pracy — na czym polega zależność/problem · przyczyna · skutek · działanie/„u mnie w życiu”. Liczby, które warto samodzielnie zweryfikować, podkreśćcie.

STACJA 3 · Polska w rankingu Celów

Dane (każda liczba ze źródłem):

- Sustainable Development Report 2026: Polska **11. miejsce (82,07 pkt)** na 167 krajów (w 2025 r.: 9. miejsce). (SDSN, SDR 2026) (dane 2025/2026)
- Wysoka pozycja maskuje „lukę wdrożeniową”: mocne wskaźniki instytucjonalne, słabsze środowiskowe. (GUS / SDSN, 2026)
- Najlepiej: Cel 1 (koniec ubóstwa), Cel 4 (edukacja); naj słabiej: Cel 7 (energia), Cel 13 (klimat). (GUS / SDSN, 2025–2026)

Zadanie grupy: uzupełnijcie w karcie pracy — na czym polega zależność/problem · przyczyna · skutek · działanie/„u mnie w życiu”. Liczby, które warto samodzielnie zweryfikować, podkreśćcie.

STACJA 4 · Od globalnego do lokalnego

Dane (każda liczba ze źródłem):

- Zrównoważony rozwój ma w Polsce rangę konstytucyjną — art. 5 Konstytucji RP.
- Monitoring prowadzi GUS (portal sdg.gov.pl); Polska złożyła przeglądy krajowe (VNR) w 2018 i 2023 r. (GUS / ONZ)
- Cele realizują też samorządy, szkoły i obywatele — od segregacji odpadów po lokalne konsultacje.

Zadanie grupy: uzupełnijcie w karcie pracy — na czym polega zależność/problem · przyczyna · skutek · działanie/„u mnie w życiu”. Liczby, które warto samodzielnie zweryfikować, podkreśćcie.

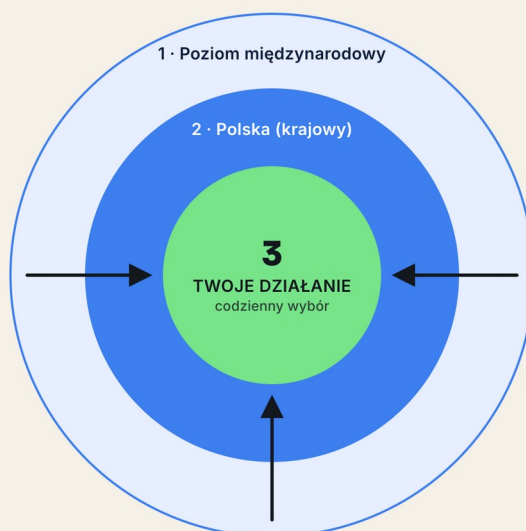
Legenda. Dane w tej lekcji zaktualizowano do wartości 2025/2026 (weryfikacja 03.07.2026). Liczby roczne/kwartalne odświeżaj przy kolejnych edycjach.

Faza podsumowująca (10 min)

Grupy przedstawiają wnioski. Zbudujcie wspólny wniosek: problemy globalne są powiązane, a ich rozwiązanie wymaga jednocześnie współpracy państw i działań lokalnych.

➤ Od globalnego celu do Twojego działania

Cel Zrównoważonego Rozwoju 12 — odpowiedzialna konsumpcja i produkcja — czytany na trzech poziomach. Strzałki pokazują przełożenie: globalne → lokalne.

1 Poziom międzynarodowy

Cel ONZ i globalne łańcuchy dostaw wyznaczają wspólne wzorce produkcji i konsumpcji.

2 Poziom krajowy · Polska

Prawo i systemy — rozszerzona odpowiedzialność producenta, system kaucyjny, gospodarka o obiegu zamkniętym.

3 Działanie ucznia

Naprawiam zamiast wyrzucać, kupuję świadomie, segreguję — mój codzienny wybór.

fundacjaedukacjiglobalnej.pl

Wyjściówka (exit ticket)

1. Wskaż jeden problem globalny i wyjaśnij, dlaczego jego rozwiązanie wymaga współpracy międzynarodowej.
2. Podaj jeden Cel Zrównoważonego Rozwoju i jedno działanie lokalne, które możesz z nim powiązać.
3. Podaj jedną liczbę z lekcji, którą warto zweryfikować, i napisz gdzie to sprawdzisz.

Wpis do portfolio. Uczeń zapisuje wybrany Cel, powiązany problem globalny i jedno realne działanie lokalne. To materiał do filaru działań obywatelskich (np. kampania o wybranym Celu — Katalog działań obywatelskich).

Spodziewane wnioski (klucz dla nauczyciela)

Podpowiedzi, ku czemu prowadzić — nie podawaj ich z góry.

- **Agenda 2030:** to wspólny plan mierzony wskaźnikami — cele są powiązane ze sobą.
- **Świat:** postęp jest zbyt wolny, a brak finansowania to kluczowa bariera.
- **Polska:** wypada wysoko w rankingu, ale ma wyraźne słabości (energia, klimat).

- **Lokalnie:** cele globalne mają lokalne przełożenie; obywatel nie jest bezsilny.

Kryteria sukcesu (ocenianie kształtujące)

Uczeń zrealizował cele lekcji, jeśli:

- wymienia najważniejsze problemy globalne i wie, czym jest Agenda 2030,
- wyjaśnia na przykładzie konieczność współpracy międzynarodowej i działań lokalnych,
- odróżnia liczbę potwierdzoną od wymagającej weryfikacji i wie, gdzie ją sprawdzić,
- wskazuje realne działanie lokalne powiązane z wybranym Celem (glokalność).

Oceniamy sposób analizy i argumentacji, nie poglądy ucznia. Dominuje informacja zwrotna (por. Ocenianie i rubryki).

Różnicowanie (UDL)

Wariant z rusztowaniem: słowniczek, dane w gotowej tabeli z podkreśleniami, pytania pomocnicze i przykład wypełnienia.

Wariant rozszerzony: pogłębiona analiza najsłabszych Celów Polski (energia, klimat), projekt działania lokalnego i weryfikacja pozycji w rankingu.

Multiperspektywa. L3 jest analityczna. Jeśli wejdzie wątek sporny (np. ile Polska powinna łożyć na pomoc rozwojową), przedstaw dwa stanowiska bez rozstrzygania.

Powiązania i materiały

- **Karta pracy:** „Karta pracy L3” — warianty bazowy / z rusztowaniem / rozszerzony (osobny print-friendly PDF).
- **Portfolio:** wpis „Mój Cel i moje działanie” + refleksja.
- **Katalog działań obywatelskich:** kampania społeczna o wybranym Celu jako przedłużenie lekcji.
- **Kompendium (Moduł 9):** pełne tło i źródła w sekcji „Agenda 2030 i Cele Zrównoważonego Rozwoju”.

Fundacja Edukacji Globalnej · materiał edukacyjny — treść bezstronna · fundacjaedukacjiglobalnej.pl